

ПРАВА ЛЮДИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Кравчук Діана Сергіївна, слухач магістратури 1-го курсу навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ.

Науковий керівник: професор кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Лапка Оксана Ярославівна**.

Права людини –це комплекс природних і непорушних свобод і юридичних можливостей, обумовлених фактом існування людини в цивілізованому суспільстві.

Право виступає мірою свободи і зміст його в тому, щоб узгодити свободу окремої людини зі свободою інших членів суспільства, дотримуючись принципу рівності. Право виступає як засобом забезпечення свободи, так і істотним засобом обмеження неузгоджених з суспільними потребами і уявленнями людей про добро і справедливість рівня свободи й обсягу влади. Встановлювані заборони й обмеження повинні бути доцільними з погляду гарантій свободи, а отже, і справедливими [1].

Права людини мають природну сутність і є невід'ємними від індивіда, вони позатериторіальні і позанаціональні, існують незалежно від закріплення в законодавчих актах держави, є об'єктом міжнародно-правового регулювання та захисту [2].

Права людини в галузі охорони здоров'я в Україні захищені цілою низкою ратифікованих міжнародних документів, зокрема, такими як: Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Конвенція про права інвалідів, Конвенція про права дитини, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Європейська соціальна Хартія. Національне законодавство базується передусім на Конституції України, Законах України, серед яких провідну роль відіграє Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», постановах Кабінету Міністрів України, відомчих нормативно-правових актах [3].

Стаття 8. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Стаття 9. Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Існує ряд аспектів, які не можуть бути вирішені виключно у відносинах між державами та фізичними особами, зокрема, гарне здоров'я або захист від усіх можливих причин погіршення здоров'я людини не можуть бути забезпечені державою. Отже, право на здоров'я має розумітися як право на використання цілої низки заходів, послуг і умов, необхідних для реалізації права на найвищий досяжний рівень здоров'я.

Системи охорони здоров'я повинні забезпечувати:

1. Наявність медичних послуг у кількості, що задовольняє попит (з урахуванням рівня економічного розвитку країни).
2. Доступність медичних послуг, у тому числі завдяки запобіганню дискримінації, створенню можливостей для фізичного та географічного доступу цих послуг, урахуванню потреб особливих груп (діти, літні люди), забезпечення доступу до інформації щодо існуючих методів лікування.
3. Прийнятність медичних послуг з етичної точки зору (згода, конфіденційність), з повагою до потреб окремих осіб, меншин та спільнот, вразливих верств населення.
4. Якість медичних послуг, які обґрунтовані з наукової медичної точки зору.

Принципи дотримання зобов'язань державами на виконання п. 12 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права:

1. Поступове здійснення. Визнаються труднощі економічного характеру у зв'язку з обмеженістю наявних ресурсів. Цей принцип не слід тлумачити як привід до позбавлення зобов'язань; він означає, що держави-учасниці мають конкретне і постійне зобов'язання рухатися якомога швидше і щонайефективніше з метою повної реалізації ст. 12. Держави зобов'язані вживати заходів, які є усвідомлені, конкретні та націлені на повне здійснення права на здоров'я.

2. Заборона регресу, тобто недопущення погіршення стану національної системи охорони здоров'я.

Основні обов'язки Держав: Запровадження загального порядку (витяг):

- забезпечувати доступ до лікувальних установ, медичних товарів і послуг на недискримінаційній основі, особливо для вразливих або соціально відчужених груп;
- забезпечувати основними медикаментами;
- забезпечувати справедливий розподіл усіх медичних товарів і послуг;
- ухвалити та реалізовувати національну стратегію в галузі охорони здоров'я, яка має бути створена на основі епідеміологічних даних і в якій особливу увагу буде приділено вразливим/маргінальним групам населення.

Цього року Верховна Рада України проголосувала за історичний законопроект, за яким українська медицина має змінюватись на краще. Довкола самого документу довго вирували пристрасті, противники його називали "сирим", а лобісти медичної реформи в Україні вказували, що для впевненої ходи реформи потрібні й інші законопроекти.

Щоб українська медицина почала якісно змінюватись, народними депутатами було ухвалено урядовий законопроект: № 6327 "Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів". Ще на першому читанні до документу було чимало зауважень. Але перший крок на шляху медичного реформування таки вже було зроблено.

19 жовтня під час засідання Верховна Рада України ухвалила законопроект про медичну реформу. За Закон України "Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів" (№6327) у другому читанні проголосували 240 народних обранців. Головний акцент змін – відмова від адміністративного керування фінансуванням медицини і перехід на визнану у світі модель фінансування – гроші за пацієнтом. Народні депутати розглянули майже тисячу правок, в результаті ухваливши лише три суттєві зміни. І вони не стануть на заваді до справжнього початку революції у медицині.

Список використаних джерел (посилань):

1. Тертишник В. М. Верховенство права та забезпечення встановлення істини в кримінальному процесі України. Монограф. – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2009. – 404 с.

2. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. проф. В.М. Корельского, В.Д. Перевалова.. — 2-е изд., изм. и доп. — Москва: НОРМА, 2002. — С. 540.

3. Права людини в сфері охорони здоров'я: практ. посібник / За наук. ред. І. Сенюти. – Львів : Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2012.